

KHUÔN KHỔ KINH TẾ ẤN ĐỘ DƯƠNG - THÁI BÌNH DƯƠNG VÀ THỊNH VƯỢNG (IPEF) VÀ Ý NGHĨA ĐỐI VỚI VIỆT NAM

Ngày 23/05/2022, Lễ công bố khởi động thảo luận về Khuôn khổ Kinh tế Ấn Độ Dương – Thái Bình Dương vì thịnh vượng (IPEF) đã chính thức diễn ra tại Nhật Bản. Khuôn khổ IPEF có 13 nước thành viên ban đầu, bao gồm Mỹ, Nhật Bản, Ấn Độ, Australia, New Zealand, Hàn Quốc, Việt Nam, Thái Lan, Singapore, Indonesia, Malaysia, Philippines, và Brunei, chiếm khoảng 40% GDP của thế giới.

IPEF là gì?

IPEF là chiến lược kinh tế mới được khởi xướng bởi Mỹ với nỗ lực nâng cao vị thế của nước này tại khu vực thương mại châu Á-Thái Bình Dương. IPEF không được coi là một Hiệp định thương mại tự do (FTA) như RCEP hay CPTPP bởi khuôn khổ này không đặt ra yêu cầu phải có cam kết cụ thể của các bên, ví dụ như mở cửa thị trường bằng cách cắt giảm hoặc xóa bỏ thuế quan. Nhờ vậy, IPEF sẽ không đòi hỏi sự phê duyệt của Quốc hội từng nước để được thông qua, do đó sẽ dễ dàng hơn trong việc thực hiện các mục tiêu chung. Với bối cảnh thành lập như vậy, mục đích chính của IPEF là tạo ra không gian tự do, rộng mở để các nước tham gia xích lại gần nhau nhằm tăng cường mối quan hệ hợp tác ứng phó với các vấn đề lớn hiện tại, vì một khu vực hòa bình và thịnh vượng.

IPEF tập trung vào bốn trụ cột chủ chốt bao gồm: (i) *Kinh tế kết nối (Connected Economy)*: thiết lập các chủ đề thương mại công bằng và linh hoạt, bao gồm bảy chủ đề phụ về lao động, môi trường và khí hậu, kinh tế kỹ thuật số, nông nghiệp, minh bạch và các thông lệ quản lý tốt, chính sách cạnh tranh và tạo thuận lợi thương mại; (ii) *Kinh tế phục hồi (Resilient Economy)*: tập trung vào các cam kết về phục hồi chuỗi cung ứng nhằm dự đoán và ngăn chặn tốt hơn sự gián đoạn trong chuỗi cung; (iii) *Kinh tế sạch (Clean Economy)*: tập trung vào các cam kết phát triển công nghệ xanh để chống lại các tác động của biến đổi khí hậu, cam kết về năng lượng sạch, khử carbon và cơ sở hạ tầng; và (iv) *Kinh tế công bằng (Fair Economy)*: xây dựng các cam kết thương mại công bằng về chính sách thuế hiệu quả và thúc đẩy cơ chế chống hối lộ cũng như chống rửa tiền.

Kỳ vọng từ IPEF

IPEF được coi là động lực thúc đẩy tăng trưởng bền vững cho các quốc gia sau đại dịch COVID-19 và trong bối cảnh kinh tế toàn cầu gặp nhiều bất ổn do biến đổi khí hậu, gián đoạn chuỗi cung ứng và các căng thẳng về kinh tế-chính trị giữa nhiều quốc gia đang ngày càng leo thang.

Với 13 nước thành viên ban đầu, chiếm tới 40% GDP của thế giới, IPEF được kỳ vọng sẽ hình thành một khối liên minh vững mạnh tạo nên chuỗi cung ứng ổn định, không bị ảnh hưởng quá nhiều bởi những biến động bất ổn trên toàn cầu như chiến tranh hay đại dịch. Ngoài ra, khuôn khổ cũng mong muốn tạo ra một sân chơi bình đẳng để các quốc gia trao đổi và hưởng lợi từ lợi thế kinh tế, công nghệ và tài nguyên của nhau.

Một trong những ưu điểm của IPEF là tính mở của khuôn khổ này. Sau khi tham vấn, các nước không nhất thiết phải tham gia tất cả các trụ cột mà có thể lựa chọn tham gia vào một số trụ cột nhất định trong khuôn khổ. Điều này giúp cho IPEF trở nên linh hoạt và mở hơn so với các FTA. Ngoài ra, khác với các FTA thông thường, IPEF không mất nhiều năm đàm phán và yêu cầu các nước phải hoàn thành các thủ tục phê chuẩn. Thêm vào đó, IPEF cũng sẵn sàng hoan nghênh các nước khác tham gia vào khuôn khổ, ngoài 13 nước thành viên ban đầu.

Ý nghĩa đối với Việt Nam

Theo đánh giá từ các chuyên gia, phần lớn các trụ cột mà IPEF đưa ra tương đối phù hợp với định hướng phát triển của Việt Nam. Ngoài ra, IPEF cũng sẽ góp phần củng cố thêm mối quan hệ giữa Việt Nam và Mỹ, từ đó tạo điều kiện thuận lợi cho việc đẩy mạnh quan hệ hợp tác thương mại và đầu tư với đối tác kinh tế lớn nhất thế giới này. Việt Nam là một trong những nước thành viên tham gia IPEF ngay từ khi thành lập, và khuôn khổ này được kỳ vọng sẽ trở thành bước đệm hỗ trợ Việt Nam trở thành nền kinh tế nổi bật trong khu vực.

Đầu tiên, với mục tiêu thúc đẩy hội nhập kinh tế một cách hiệu quả, Việt Nam hiện đang chú trọng vào các vấn đề như kinh tế số, lao động hay môi trường... - đây cũng là những vấn đề mà trụ cột "Kinh tế kết nối" của IPEF đang tập trung xây dựng. Như vậy, cam kết của IPEF về vấn đề này có thể mang tính chất định hướng cho Việt Nam trong việc hoàn thiện và phát triển các khía cạnh kể trên. *Thứ hai*, chủ đề về hỗ trợ phục hồi và xây dựng chuỗi cung ứng trong khu vực (Kinh tế phục hồi) có thể giúp nâng cao vị thế của Việt Nam trong chuỗi cung ứng toàn cầu trong thời gian sắp tới. Đồng thời, chủ đề này cũng sẽ giúp thúc đẩy hoạt động sản xuất, xuất nhập khẩu của Việt Nam trong bối cảnh thị trường thế giới còn nhiều biến động. *Thứ ba*, Kinh tế sạch - một trong bốn trụ cột của IPEF - được đánh giá là có tiềm năng lớn phát triển tại Việt Nam. Cụ thể, nhờ đặc điểm thuận lợi về mặt địa lý, Việt Nam đã và đang trở thành điểm đến đầu tư hấp dẫn của nhiều ngành năng lượng tái tạo, đặc biệt là năng lượng mặt trời và điện gió. *Cuối cùng*, Kinh tế công bằng với cam kết xây dựng chính sách thuế hiệu quả và thúc đẩy cơ chế chống tham nhũng được cho là sẽ hỗ trợ kinh tế Việt Nam phát triển minh bạch và hiệu quả hơn.

Hiện tại, Việt Nam vẫn đang tìm kiếm các cuộc thảo luận sâu hơn để làm rõ các khía cạnh của IPEF, đảm bảo phù hợp với chiến lược tăng trưởng để xây dựng nền kinh tế độc lập, tự chủ trong khu vực.

Trên thực tế, vẫn còn quá sớm để đánh giá được thành công của của IPEF, điều sẽ phụ thuộc nhiều vào kết quả các cuộc đàm phán chi tiết trong thời gian sắp tới. Trong buổi lễ công bố khởi động thảo luận khuôn khổ, các nước cũng chưa tiến hành đàm phán chính thức mà chỉ mới bắt đầu tham vấn hướng tới đàm phán nội dung. Quá trình đàm phán IPEF có thể kéo dài trong vòng 18 đến 24 tháng.